

วิชาศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนาคุณภาพพลเมืองไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติภูมิ มีประดิษฐ์
ผู้อำนวยการสำนักวิชาการศึกษาทั่วไป
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
: kittipoom.me@spu.ac.th

ทุกวันนี้สถาบันอุดมศึกษามองหาวิธีการและยุทธวิธีในการเร่งเรื่องคุณภาพผู้เรียนทางทักษะการทำงาน ใช้อัตราเร่งของดิจิทัลเป็นกระแสผลักดันให้สร้างคนเก่งออกมาทำงานในสายอาชีพที่ต้องใช้ทักษะที่หลากหลาย ความเข้มข้นทางวิชาการก่อให้เกิดความหนาแน่นทางปัญญา ซึ่งในบางครั้งบัณฑิตที่จบออกมาถูกเจือจางเรื่องการใช้ชีวิตแบบคนดีในวิถีดิจิทัล

กระแส SOCIAL MEDIA ที่ร้อนแรงทำให้วิถีชีวิตมีแต่ความเร่งรีบ แข่งขัน พอเจอทางตันของชีวิตแค่สั่นก็ล้มแบบไม่เป็นท่า ล้มไม่พอ ไม่ยอมลุกอีกต่างหาก สิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นกลไกกระบวนการที่ต้องเร่งปรับแก้ ไม่เช่นนั้นสังคมไทยจะเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาแบบในหลายประเทศที่เร่งป้อนคนเก่งเข้าโรงงานแทนที่จะป้อนมนุษย์ที่สมบูรณ์เข้าสู่สถานประกอบการ

เรามีวิชาพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ 30 หน่วยกิตในระดับปริญญาตรีที่ทุกคนต้องเรียน หรือที่เราเรียกกันติดปากว่า วิชา GE (GENERAL EDUCATION) หรือ วิชาศึกษาทั่วไปแต่บางครั้งเราก็ไม่เต็มใจยอมในการสอนวิชาเหล่านี้ เราต้องนำปรัชญาของการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปมาวิเคราะห์และสอนอย่างละเอียดละมัย

“วิชาศึกษาทั่วไปไม่ใช่วิชาศึกษาไปทั่ว”

เพราะตอนนิยามความหมาย ไม่ได้มุ่งหวังสร้างยอดมนุษย์ออกมาปรับเปลี่ยนโลกแห่งการทำงาน แต่เรามุ่งสร้างมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่พร้อมด้วย ใจ สติปัญญา และสภาพแวดล้อม ออกมาปรับเปลี่ยนสังคมควบคู่กับสมรรถนะในการทำงานที่คนเก่งในวิชาชีพต่างๆ จะต้องมี

กายดีต้องทำให้เขามีสุขภาวะที่ดีเหมาะสมในช่วงวัย สุขภาพต้องสมบูรณ์ รักการเล่นกีฬา ในประเทศได้หัวหน้าบางมหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียนและมีกิจกรรมการออกกำลังกายในสองปีแรกของการเรียนโดยไม่คิดหน่วยกิต แต่ไม่เรียน ไม่เล่นไม่จบ วิชาพลศึกษาจึงมีความสำคัญและไม่เขยเลยถ้าต้องการสร้างมนุษย์ที่มีกายดี

ใจดีต้องมีวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมความเป็นพลเมือง คือ ต้องสร้างพลเมืองที่รับรู้ให้สำเร็จ

จำเป็นสูตรสำเร็จง่าย ๆ คือ ต้องสร้างพลเมืองที่ “พึงสังคมและตนเองอย่างสำเร็จ ต้องถือเคล็ดเคารพสิทธิผู้อื่นเสมอ เคารพความแตกต่างฉันและเธอ เคารพความเสมอภาคและเท่าเทียม เคารพกฎ กติกา มารยาท รับผิดชอบสังคมชาติไม่หลีกเลี่ยง”

สติปัญญาดี ต้องมีวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ หรือทักษะการเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 แต่ที่แน่นอนและหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ การใช้ภาษาในการสื่อสารต้องเฉียบคมทั้ง ไทย อังกฤษ และภาษาที่ 3

คนที่จะมีสติปัญญาดีต้องรักการเรียนรู้อุตลอดชีวิต ยากหรือไม่ ไม่ทราบแต่ต้องเพาะบ่มให้เกิดขึ้นทุกช่วงอายุในการเรียน

ส่วนสภาพแวดล้อมนั้น ต้องมีวิชาที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นคนดีในสังคม เมื่อออกไปอยู่ในสังคมหรือชุมชนใดต้องเป็นนักจัดการความดี ดูแลครอบครัว เกียรติการโกง สร้างนิเวศวัฒนธรรมและนิเวศวิทยาที่จะก่อให้เกิดความสุขของมนุษย์และแผ่นดินเกิด

แค่ 4 ประเด็น กับ 30 หน่วยกิต ที่เราจะสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้ออกไปสร้างสังคมไทย น่าจะคุ้มค่า

กิจกรรมต่างๆ ในวิชาศึกษาทั่วไปต้องมุ่งสู่ การขับเคลื่อนเขยื้อนสังคม หรือ **SOCIAL MOVEMENT** อย่าสร้างกิจกรรมให้มากเกินไป แต่กิจกรรมการเรียนรู้ต้องแรงและโดนใจเด็กใน **GENERATION** นี้

ถามว่ายากเกินไปหรือไม่ ต้องตอบว่าถึงยากแค่ไหนก็ต้องทำ และต้องทำให้สำเร็จ

กิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีไม่ต้องลงทุนทางเทคโนโลยีให้มากมาย ใช้ต้นทุนทางสมองที่ผู้สอน วิชาศึกษาทั่วไปทั่วประเทศมี แล้วช่วยกันออกแบบอย่างสุดฝีมือ เราก็จะมีคนดีคืนสู่สังคมได้พร้อมทั้ง ปริมาณและคุณภาพ

โลกการเรียนการสอนของมนุษย์ในทุก GENERATION อยู่ว่าวัดที่คุณภาพของเทคโนโลยี แต่ต้อง วัดที่ความตั้งใจในการออกแบบการเรียนรู้ออกมา ครูต้องเป็นครูอยู่ตลอดเวลา ครูในประเทศต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จในการผลิตพลเมืองดีมีคุณค่าออกมาใช้ประเทศชาติและสังคม เขาว่าที่คุณภาพผู้เรียนที่จบ ออกมา

เก่ง.... คนในวิชาชีพต้องช่วยกันสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้ ให้รองรับตลาดแรงงาน

ส่วนดี และ มีความสุข วิชาศึกษาทั่วไปต้องจัดการให้สำเร็จ มีคำหลายคำที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นใน รายวิชาต่างๆ ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เช่น ความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก การนำศาสตร์ พระราชาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดการความดี การส่งเสริมการเป็น ผู้ประกอบการ หรือแม้แต่วิชาการขับเคลื่อนเขี่ยสังคม ก็เป็นส่วนหนึ่งในการใช้ 30 หน่วยกิตของวิชา ศึกษาทั่วไปให้คุ้มค่า

ส่วนเรื่องของความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล หรือ วิชา DIGITAL LITERACIES มีความจำเป็น เร่งด่วนที่จะต้องสอนให้เขาสร้างเสริมคุณลักษณะบัณฑิตด้านนี้อย่างเร่งด่วน แต่ต้องสอนแบบผ่อนคลาย ตระหนักรู้ เพราะวิถีชีวิตของมนุษย์ในยุคนี้ เขาอยู่กับดิจิทัลอยู่แล้วย่ำแย่แต่ต้องสร้างความ ตระหนักรู้ มีแบบแผนการสร้างพลเมืองและรายวิชาแบบนี้มากมายในประเทศต่างๆ

สุดท้ายประเทศที่พัฒนาแล้วทางด้านการศึกษามีค่านิยมอย่างหนึ่งคือ “จะต้องไม่ทิ้งใครไว้ข้าง หลัง”

สังคมไทยต้องถูกขับเคลื่อนโดยคนดี คนเก่ง และคนที่มีความสุข อย่าจัดการเรียนการสอนวิชา ศึกษาทั่วไปแบบผ่านๆ เพราะประเทศไทยเราเสียเวลากับการพัฒนามนุษย์แบบผ่านๆ มานานพอสมควร แล้ว

ขอให้กำลังใจผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปทั้งประเทศ มาร่วมออกแบบ ปรับรูปแบบ รังการการสอนวิชา ศึกษาทั่วไป ให้สนองตอบโจทย์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้ถึงฝั่งฝันให้ได้โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง